

DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2025.34.10>

УДК: 378.537.016:78

Мимрик Михайло Романович
кандидат мистецтвознавства, професор,
народний артист України,
Національна музична академія України імені П.І. Чайковського
<https://orcid.org/0000-0002-3963-9210>

РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМУНІКАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Стаття розкриває рівні сформованості музично-виконавської комунікативності здобувачів вищої освіти, а саме: професійний (високий), достатній (середній), початковий (низький) за структурними компонентами (мотиваційно-інформаційний, духовно-особистісний, рефлексивно-конструктивний, емпатійно-евристичний, художньо-творчий). Професійний рівень характеризується персональною ініціативністю, самостійністю і активністю у процесі інструментальної підготовки, особисто підбираючи й пропонуючи ті чи інші твори для навчально-педагогічного репертуару, а також демонстрацією здатності до самостійного проектування, конструювання й моделювання інтерпретаційної концепції, відстоюючи власні ідеї й рішення перед викладачем. Достатній рівень охоплює студентів факультетів мистецтв, які ситуативно висловлюють певні побажання у процесі інструментальної підготовки, які стосуються, зокрема, навчально-педагогічного репертуару, інтерпретаційної роботи тощо, водночас, не виявляючи персональної активності у царині відстоювання свободи власних бажань. Початковий рівень характеризується ситуативністю висловлювань певних побажань у процесі інструментальної підготовки, які стосуються, зокрема, навчально-педагогічного репертуару, інтерпретаційної роботи тощо, водночас, не виявляючи персональної активності у царині відстоювання свободи власних бажань. Але, якщо будь-яке самостійне рішення прийнято, а наслідки цього рішення є негативними, то для студентів цього рівня характерним є як емоційне, так і раціональне несприйняття означених негативних наслідків. Усім рівням сформованості музично-виконавської комунікативності надані якісна та кількісна характеристики.

Ключові слова: музично-виконавська комунікативність, студенти факультетів мистецтв, рівні сформованості, структурні компоненти.

Вступ. Сучасний етап розвитку українського суспільства оновлює проблему глобального характеру, що пов'язана з стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та їх проникненням майже в усі сфери життя. З цієї позиції становлення і конкретизація стану сформованості музично-виконавської комунікативності, яка необхідна для спостереження й аналізу динаміки формування досліджуваного феномена у студентів факультетів мистецтв, передбачає проведення констатувального експерименту як важливої фази дослідно-експериментальної роботи. Адже, тільки відштовхуючись від результатів констатувального експерименту, можна відстежити характерні особливості як покомпонентних, так і загальних динамічних зрушень у контексті практичного застосування розробленої методики формування музично-виконавської комунікативності в студентів-інструменталістів. Тому визначення рівнів сформованості музично-виконавської комунікативності студентів факультетів мистецтв є актуальною і своєчасною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поставлена проблема спирається на наукові роботи українських та зарубіжних авторів: теоретико-методологічні інноваційні праці в галузі освіти (В.Волошина, І.Глазунова, С.Гончаренко, М.Давидов, Л.Долинська, С.Занюк, Є.Ільїн, А.Козир, В.Лабунець, Г.Падалка, Л.Паньків, О.Рудницька, С.Ставицька, О.Темчук, М.Ткач, О.Ткачук, В.Федоришин, О.Хоружа та ін.) [1; 2; 3; 4; 6; 5; 7; 10; 11];

значення творчого розвитку студентів факультетів мистецтв у музично-виконавській комунікативній діяльності (О.Вознюк, Л.Гаврилова, І.Глазунова, М.Давидов, А.Козир, В.Лабунець, В.Лелеко, О.Ляшенко, Г.Падалка, Л.Паньків, М.Ткач, О.Хоружа, В.Шульгіна, О.Щолокова, Д.Юник та ін.) [2; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12].

Мета статті полягає у висвітленні рівнів сформованості музично-виконавської комунікативності здобувачів вищої мистецької освіти на констатувальному етапі експерименту.

Виклад основного матеріалу. Студенти факультетів мистецтв, які посідають професійний (високий) рівень сформованості мотиваційно-інформаційного структурного компоненту музично-виконавської комунікативності, демонструють яскраво виражений вектор мотиваційної цілеспрямованості на здобуття фахової інструментально-виконавської компетентності, на оволодіння майстерністю інструментального виконавства. Респонденти цього рівня знаходяться у стані тонічного потребового спонукання щодо безперервного удосконалення якості власного інструментального виконавства, для чого вони концентрують свої зусилля на збагаченні власної музично-виконавської ерудованості, а також на підвищенні якості музично-виконавських умінь. Окрім виконання завдань, передбачених формальною освітою у галузі інструментальної підготовки, студенти приділяють увагу також неформальній та інформальній освіті у цій галузі, провадивши за власною ініціативою самостійну пошукову роботу з віднайдення методичних джерел (як друкованих, так і електронних) з проблематики методики інструментального виконавства, удосконалення музично-виконавських умінь тощо. Володіння інформаційно-комунікаційними технологіями охоплює не тільки уміння користувача, але й уміння створювати власний програмний продукт.

Духовно-особистісний структурний компонент. Студенти демонструють сформованість особистісних якостей, які розвинулись на ціннісних засадах інструментального мистецтва у процесі здобуття фахової інструментально-виконавської компетентності, оволодіння майстерністю інструментального виконавства. Студенти цього виявляють здатність до самостійного й оригінального розв'язання проблемних ситуацій інструментального навчання, не потребуючи допомоги викладача і приймаючи відповідальність за результати прийнятих рішень. Вияв екзистенційної сутності духовної та раціональної діяльності студентів цього рівня обумовлений мотиваційною цілеспрямованістю на здобуття фахової інструментально-виконавської компетентності, на оволодіння майстерністю інструментального виконавства. Студенти виявляють персональну ініціативність, самостійність і активність у процесі інструментальної підготовки, особисто підбираючи й пропонуючи ті чи інші твори для навчально-педагогічного репертуару, а також демонструють здатність до самостійного проектування, конструювання й моделювання інтерпретаційної концепції, відстоюючи власні ідеї й рішення перед викладачем. Уміння самостверджуватися у процесі власного професійного та особистісного розвитку як в особистісно-комунікативній сфері, так і у сфері інструментально-виконавської самореалізації є цілком сформованими і відпрацьованими. Студенти виявляють творчу активність щодо засвоєння українських духовних та мистецьких цінностей, демонструючи українознавчу, етнокультурну та етномузичну ерудованість, здатність вільно оперувати знаннями у галузі духовної та матеріальної культури українства, вільно дискутувати в межах означеної тематики, а також аналізувати систему цінностей української етнокультури. Студенти виявляють ініціативу щодо включення у власний навчальний репертуар зразків українського музичного фольклору та національного українського класичного та сучасного мистецтва.

Рефлексивно-конструктивний структурний компонент. Для процесу засвоєння студентами цього рівня інструментальних творів, характерним є, як правило, усвідомлена спрямованість як на покращення результативності цього процесу, так і на оптимізацію й підвищення його ефективності. Процес ознайомлення із нотним текстом відбувається досить швидко, оскільки студенти, виявляючи заінтересованість одразу ж перейти від

«розбирання» тексту до роботи над якістю інструментального виконання, не тільки переносять освоєння нотного тексту повністю на час домашньої роботи, але й самостійно відшукують методи оптимізації цього процесу, звертаючись за власною ініціативою також за конкретними методичними порадами до викладача. Особливий запит студенти цього рівня виявляють щодо методів подолання технічних складнощів. Процес опрацювання історико-теоретичного, музикознавчого, жанрово-стильового контексту створення музичного твору ініціюється персонально студентами, які самостійно віднаходять факти, обставини й матеріали, які стосуються епохи написання музичного твору, художньо-естетичної платформи, мистецьких поглядів композитора тощо. Це дозволяє студентам обґрунтовано пояснити контекст музичного твору, у повному обсязі розкрити його ідейний зміст, що забезпечує фундаментальне логічне підґрунтя для продуманого трактування й ефективного засвоєння музичного тексту інструментального твору на основі пояснення його контексту.

У процесі створення інтерпретаційного концепту студенти провадять активну пізнавальну, пошукову-теоретичну діяльність щодо музично-теоретичного, художньо-педагогічного аналізу засобів музичної виразності, методів інтерпретаційного опрацювання тощо. Спостерігається активізація механізму мисленневих операцій у процесі провадження студентами рефлексивно-конструктивних мисленневих дій щодо проектування, конструювання й моделювання інтерпретаційної концепції інструментального твору, а також щодо рефлексивного осмислення результатів інтерпретаційної роботи. Вияв власної стильової позиції як у процесі інтерпретаційного опрацювання інструментального твору, так і безпосередньо під час музично-виконавського втілення художнього задуму композитора, відбувається продумано, на повністю усвідомленому рівні.

Емпатійно-евристичний структурний компонент. Студенти цього рівня спроможні у повному обсязі досягнути образну сутність інструментального музичного твору. Вони виявляють не тільки фундаментальну ерудованість у галузі основних засобів музичної виразності, але й демонструють активність механізму мисленневих операцій під час музично-теоретичного аналізу цих засобів, вільно оперуючи теоретичними методами аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування, класифікації, узагальнення тощо. Спостерігається також висока творча активність студентів під час визначення засобів виразності, які обрав композитор для вираження своїх почуттів. У процесі вивчення інструментального твору вияв емоціогенних елементів та емпатійного переживання музики відбувається цілком осмислено, в залежності від того, наскільки «проробленим» був зміст використаних у творі засобів музичної виразності.

Художньо-творчий структурний компонент. Студенти не тільки виявляють здатність до художньо-музичної творчості, а є високо-вмотивованими до активного провадження художньо-творчої мистецької діяльності. Ця вмотивованість втілюється, у першу чергу, в систематичних і цільових зусиллях щодо удосконалення відповідних умінь, зокрема, умінь музично-теоретичного аналізу засобів музичної виразності, умінь проектування й моделювання оригінального інтерпретаційного концепту інструментального твору, операційно-технічних умінь, умінь виконавської стабільності, умінь музично-виконавського артистизму, умінь створення власного іміджу виконавця тощо. Студенти цього рівня виявляють творчу ініціативу й пошукову активність щодо варіантної розробки інструментально-виконавських засобів виразності у процесі інтерпретаційної роботи, що сприяє максимальному мистецькому самовираженню.

Студенти факультетів мистецтв, яких нами віднесено до *достатнього (середнього) рівня* музично-виконавської комунікативності за мотиваційно-інформативним компонентом, виявляють мотиваційну спрямованість на фахове провадження інструментально-виконавської діяльності, як правило, на підґрунті отримання позитивних оцінок з навчальних дисциплін, які вимагають гри на музичних інструментах. Респонденти цього рівня прагнуть удосконалення якості власного інструментального

виконавства, висловлюють розуміння того, що без набуття відповідних знань, умінь і навиків таке удосконалення є неможливим. Студенти беруть до уваги пропозиції професорсько-викладацького складу щодо провадження самостійної пошукової роботи з віднайдення методичних джерел (як друкованих, так і електронних) з проблематики методики інструментального виконавства, удосконалення музично-виконавських умінь, а також виявляють готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для музично-виконавського самовдосконалення у свій вільний час.

Духовно-особистісний структурний компонент. Особистісні якості респондентів, базовані на аксіологічних стрижнях інструментального виконавства щодо набуття виконавської майстерності, є достатньо розвиненими. Студенти цього рівня спроможні до розв'язання проблемних ситуацій фахового навчання і готові їх вирішувати за допомогою викладача, поділяючи із ним відповідальність за результати прийнятих рішень. Вияв екзистенційної сутності духовної та раціональної діяльності студентів цього рівня детермінований вмотивованістю щодо отримання високих рейтингових балів під час складання іспитів та заліків з навчальних дисциплін «Основний інструмент», «Додатковий інструмент». Студенти виявляють достатню активність у процесі інструментальної підготовки, особисто пропонуючи ті чи інші твори для навчально-педагогічного репертуару, демонструють власні інтерпретаційні ідеї, але, водночас, не наполягають на своєму рішенні, більше покладаючись на досвід викладача. Вияв умінь самоствердження у процесі власного професійного та особистісного розвитку спостерігається як в особистісно-комунікативній сфері, так і сфері інструментально-виконавської самореалізації. Водночас, означені уміння самоствердження є сформованими лише частково: до прикладу під час інтерпретаційної роботи студентам не завжди вдається довести викладачеві правильність власної інтерпретаційної концепції, переконати у її оригінальності. Студенти в межах програмних вимог виявляють здатність до засвоєння українських духовних та мистецьких цінностей, демонструючи готовність оволодівати знаннями щодо духовної та матеріальної культури українства, обговорювати систему цінностей української етнокультури, вивчати й включати у власний навчальний репертуар зразки українського музичного фольклору та національного українського класичного та сучасного мистецтва. Водночас, персональна ініціатива студентів цього рівня щодо оволодіння означеними знаннями виявляється не часто.

Рефлексивно-конструктивний структурний компонент. Засвоєння студентами цього рівня інструментальних творів, як правило, відбувається усвідомлено і ознаменовується позитивними результатами. Студенти ознайомлюються із нотним текстом і, дослухаючись до порад викладача, докладають певних зусиль для оптимізації процесу засвоєння музичного твору, намагаючись забезпечити міцне запам'ятовування, якомога швидше подолати технічні складнощі, запозичити у викладача певні прийоми на заняттях під час інструментальної підготовки.

Опрацювавши по завданню викладача відповідні історико-теоретичні, музикознавчі матеріали, які стосуються епохи написання музичного твору, художньо-естетичної платформи, мистецьких поглядів композитора тощо, студенти здатні достатньо обґрунтовано пояснити контекст музичного твору, розкрити його ідейний зміст. Після виконання такого завдання студенти демонструють цілком осмислене трактування й засвоєння музичного тексту інструментального твору на основі пояснення його контексту. У процесі інтерпретаційного опрацювання провадження студентами цього рівня когнітивної діяльності у галузі набуття музично-теоретичних знань з аналізу засобів музичної виразності, методів інтерпретаційного опрацювання тощо відбувається цілком успішно за конкретними напрямками, окресленими викладачем. Цілеспрямоване відпрацювання рефлексивно-конструктивних мисленнєвих дій студентів, на основі спеціальних творчих завдань, запропонованих і застосованих викладачем під час інтерпретаційної роботи, дозволяє студентам провадити не тільки музично-теоретичний, але й художньо-педагогічний аналіз музичного твору, під керівництвом викладача

виявляючи власну стильову позицію з музично-виконавського втілення художнього задуму інструментального твору, а також визначаючи жанрово-стильові особливості музичного твору.

Емпатійно-евристичний структурний компонент. Студенти цього рівня частково здатні до осмислення образної сутності інструментального музичного твору. За участі порад від викладача вони спроможні осмислити й розкрити засоби виразності, які обрав композитор для вираження своїх почуттів. Студенти виявляють достатню обізнаність щодо основних засобів музичної виразності, здатність до адекватного музично-теоретичного аналізу означених засобів, а також розуміння, яким чином ці засоби впливають на створення композитором художнього образу. У процесі вивчення інструментального твору вияв емоціогенних елементів та емпатійного переживання музики відбувається епізодично. Водночас, якщо викладач цілеспрямовано присвячує цій проблемі певний час, застосовує спеціальні асоціативні тренінги, то вияв студентом емоціогенних елементів та емпатійного переживання музики набуває системного характеру.

Художньо-творчий структурний компонент. Студенти виявляють здатність до деяких аспектів художньо-музичної творчості, зокрема, демонструючи такі уміння художньо-творчої мистецької діяльності, як уміння самостійно віднаходити музично-історичні відомості про музичний твір, уміння музично-теоретичного аналізу засобів музичної виразності під час інтерпретаційного опрацювання, достатні операційно-технічні уміння тощо. За участі викладача студенти виявляють здатність до адекватного вибору інструментально-виконавських засобів виразності у процесі інтерпретаційної роботи, а також часткову спроможність до творчого самовираження.

Студенти, яких нами віднесено до *початкового (низького) рівня* музично-виконавської комунікативності за мотиваційно-інформаційним структурним компонентом, виявляють вектор мотиваційної спрямованості, щодо бажання активно, систематично й фахово провадити інструментально-виконавську діяльність або проявляється ситуативно, протягом коротких відрізків навчального часу, або взагалі не виявляється. Респонденти іноді висловлюють думку, що потребують удосконалення якості власного інструментального виконавства, але, водночас, не докладають жодних зусиль для набуття відповідних знань, умінь і навиків. На пропозиції професорсько-викладацького складу, на поради колег-студентів самостійно віднайти інформацію в інтернет-джерелах, яка дозволить зрозуміти власні недоліки інструментального виконавства, покращити музично-виконавські уміння респонденти відповідають без заінтересованості, зазначаючи про нестачу часу, про невміння й небажання належним чином застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для музично-виконавського самовдосконалення. В деяких випадках стверджують про безмістовність роботи з інформаційними джерелами для покращення інструментального виконавства.

Духовно-особистісний структурний компонент. Особистісні якості студентів факультетів мистецтв, що ґрунтуються на системі стрижневих цінностей і орієнтирів, детермінованих процесом інструментального навчання, спрямованим на набуття виконавської майстерності, є недостатньо розвиненими. Під час розв'язання проблемних ситуацій фахового навчання студенти, які посідають початковий (низький) рівень сформованості цього структурного компоненту, не виявляють готовності самостійно їх вирішувати. У разі ж, коли проблемна ситуація (на кшталт невідповідності експертної програми, невідповідності кількості творів експертним вимогам тощо) вимагає від респондентів самостійного розв'язання проблеми інструментальної підготовки, вони намагаються перекласти відповідальність на викладача або на інших осіб, не бажаючи брати на себе відповідальність за негативні наслідки. Вияв екзистенційної сутності духовної та раціональної діяльності студентів цього рівня обмежується суб'єктивними переживаннями, викликаними необхідністю складати іспити та заліки з навчальних дисциплін «Основний інструмент», «Додатковий інструмент».

Студенти ситуативно висловлюють певні побажання у процесі інструментальної підготовки, які стосуються, зокрема, навчально-педагогічного репертуару, інтерпретаційної роботи тощо, водночас, не виявляючи персональної активності у царині відстоювання свободи власних бажань. Але, якщо будь-яке самостійне рішення прийнято, а наслідки цього рішення є негативними, то для студентів цього рівня характерним є як емоційне, так і раціональне несприйняття означених негативних наслідків. Вияв умінь самоствердження у процесі власного професійного та особистісного розвитку спостерігається більш активно в особистісно-комунікативній сфері, ніж у сфері інструментально-виконавської самореалізації. Вияв здатності до засвоєння українських духовних та мистецьких цінностей носить цілком ситуативний характер. Студенти періодично, в залежності від педагогічної ситуації процесу фахового навчання, виявляють інтерес до проблематики системи цінностей української етнокультури, українських національних виховних ідеалів, української етномузичної педагогіки, а також до її провідних засобів. Водночас, із зміною ситуації інтерес до засвоєння українських духовних та мистецьких цінностей зникає.

Рефлексивно-конструктивний структурний компонент. Засвоєння студентами цього рівня інструментальних творів відбувається на інтуїтивному рівні. Студенти ознайомлюються із нотним текстом, вивчають його у процесі повторення, але жодних цілеспрямованих мисленнєвих зусиль, спрямованих на покращення якості процесу засвоєння або його пришвидшення не спостерігається. Студенти не виявляють потреби заглиблюватися в контекст інструментальних творів, які входять до репертуару. Намагання пояснити контекст на вимогу викладача, розкрити його зміст, носять поверховий характер. Відповідно студенти цього рівня не виявляють здатності усвідомлювати музичний текст інструментального твору на основі пояснення його контексту. У процесі інтерпретаційної діяльності студенти не виявляють схильності до самостійної когнітивної діяльності у галузі набуття музично-теоретичних знань з аналізу засобів музичної виразності, методів інтерпретаційного опрацювання тощо. Отже інтерпретаційна діяльність провадиться у репродуктивний спосіб: студенти наслідують інтерпретаційні ідеї викладача. Про будь-які рефлексивно-конструктивні мисленнєві дії під час інтерпретаційної роботи мова не йде. Виявлення власної стильової позиції з музично-виконавського втілення художнього задуму інструментального твору відбувається цілком стихійно, в залежності від напряму роботи, запропонованого викладачем під час заняття. Визначення жанрово-стильових особливостей музичного твору здійснюється на рівні розпізнавання елементарних музичних жанрів.

Емпатійно-евристичний структурний компонент. Під час осмислення образної сутності інструментального музичного твору здатність студентів до розкриття, розуміння тих засобів виразності, які обрав композитор для вираження своїх почуттів, функціонують на рівні розпізнавання лише деяких із означених засобів виразності. Як правило, до таких належать ладове забарвлення, темп, ритм, мелодія, нюанси, нескладна форма. Студенти цього рівня спроможні на вимогу викладача пояснити, як саме означені засоби впливають на створення композитором художнього образу. Водночас, просто тлумачення студентами змісту таких засобів музичної виразності, як гармонія, фактура, тембр, складна форма, взаємодія кульмінацій, драматургічний розвиток тощо, є невідповідними. Про розуміння впливу означених засобів на створення композитором художнього образу мова не йде. У процесі вивчення інструментального твору вияв емоціогенних елементів та емпатійного переживання музики або не відбувається взагалі (бо увага студента сконцентрована виключно на нотному тексті), або відбувається стихійно, в залежності від ситуації на занятті.

Художньо-творчий структурний компонент. Низька здатність студентів цього рівня до художньо-музичної творчості обумовлюється недостатньою сформованістю таких умінь художньо-творчої мистецької діяльності, як уміння самостійного інтерпретаційного опрацювання, операційно-технічні уміння, уміння створити власний імідж виконавця,

уміння стабільного прилюдного виконання тощо. Студенти виявляють нездатність до адекватного вибору інструментально-виконавських засобів виразності у процесі інтерпретаційної роботи, а також неспроможність до творчого самовираження у виконавській діяльності.

Висновки. Таким чином, встановлення і конкретизація стану сформованості музично-виконавської комунікативності, здійснені на основі аналізу результатів діагностично-вимірювальних заходів під час констатувального експерименту, а також розроблення описово-сутнісних характеристик початкового (низького), достатнього (середнього) та професійного (високого) рівнів сформованості досліджуваного феномену, уможливили продовження дослідно-експериментальної роботи в частині контрольного та формувального експериментів з упровадження й перевірки ефективності спроектованої моделі методики формування в студентів-інструменталістів факультетів мистецтв музично-виконавської комунікативності на засадах акме-герменевтичного підходу.

Л і т е р а т у р а :

1. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. (2010), Загальна психологія: практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Третє видання. Київ: «Каравела». 279 с.
2. Глазунова І.К. (2014), Методика інструментально-виконавської підготовки магістрантів в системі вищої музично-педагогічної освіти України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання». Київ. 20 с.
3. Гончаренко С.У. (2011), Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне: Волинські обереги. 552 с.
4. Давидов М. (2012), Музично-виконавська майстерність. Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції «Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів»: історія, теорія та методи формування. Київ: вид. центр КНУКІМ. С.36-38.
5. Козир А.В. (2011), Акмеспрямовані стратегії формування фахової майстерності майбутнього вчителя музики. Наукова школа Г.М. Падалки. Колективна монографія (під наук. ред. А.В. Козир). Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова. 402 с. С. 56-91.
6. Лелеко В.В. (2011), Застосування герменевтичного підходу до вивчення тексту. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. Методика навчання і виховання. № 10. С. 142-145.
7. Падалка Г.М. (2004), Пріоритетні напрямки розвитку сучасної мистецької освіти. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. пр. Нац. пед. ун-т імені М. Драгоманова. Вип. 1 (6), Київ. С. 15-20.
8. Busan Tony (2010), The Memory Book: How to Remember Anything You Want. BBC Publications. 264 p.
9. Kozyr A., Labunets V., Pankiv L., Liming W., Geyang Zh. (2020), Methodological Aspects of Modernization of Professional Training of Future Music Teachers. Utopia y Praxis Latinoamericana. Revista Internacional de Filosofia y Teoria Social. Universidad del Zulia-Venezuela. Vol. 25. 2020. pp. 370-377.
10. Tkach, M., Kozyr, A., Mymryk, M., Dubiuk, N., and Liming, W. (2023). General problems of higher music education, Загальні проблеми вищої мистецької освіти. Ways of modernizing education and improving the research skills of young people, Youth Voice Journal Vol. II, 2023, pp. 59-70. ISBN (ONLINE): 978-1-911634-96-6, e-mail: YVJ@rj4allpublications.com.
11. Tkach, M., Kozyr, A., Mymryk, N. Holubyska and I. Khomych (2025). Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE). № 2. I Effectiveness of multimodal communicative practices in higher artistic education: An analysis of contemporary approaches. Journal of Educational Technology Development and Exchange, 18(1), 240-260. <https://doi.org/10.18785/jetde.1801.13>.
12. The Oxford Handbook of Interdisciplinarity. Second Edition /Editor in-chief. R.Frodeman. Associate editors J. T. Klein and R. C. S. Pashco. Oxford University Press, 2017.

R e f e r e n c e s :

1. Voloshyna V.V., Dolynska L.V., Stavytka S.O., Temruk O.V. (2010), General Psychology: Practical Course. Textbook for Students of Higher Educational Institutions. Third Edition. Kyiv: "Karavela". 279 p.
2. Glazunova I.K. (2014), Methodology of Instrumental and Performing Training of Master's Students in the System of Higher Musical and Pedagogical Education of Ukraine: Author's Abstract of Dissertation for the Degree of Candidate of Pedagogical Sciences: Specialization 13.00.02 "Theory and Methodology of Musical Teaching". Kyiv. 20 p.
3. Goncharenko S.U. (2011), Ukrainian Pedagogical Encyclopedic Dictionary. Rivne: Volynski oberegi. 552 p.
4. Davydov M. (2012), Musical and Performing Mastery. Performing skills of instrumental musicians:

- collection of materials of the All-Ukrainian scientific conference "Performing skills of instrumental musicians": history, theory and methods of formation. Kyiv: Publishing house of the KNUKIM center. P.36-38.
5. Kozyr A.V. (2011), Akme-directed strategies for the formation of professional skills of a future music teacher. Scientific school of G.M. Padalka. Collective monograph (under the scientific editorship of A.V. Kozyr). Kyiv: NPU named after M.P. Dragomanov. 402 p. P. 56-91.
 6. Leleko V.V. (2011), Application of the hermeneutic approach to the study of the text. Scientific notes of NPU named after M. Gogol. Psychological and pedagogical sciences. Teaching and education methods. No. 10. P. 142-145.
 7. Padalka G.M. (2004), Priority directions of development of modern art education. Theory and methods of art education: collection of scientific works of the National Pedagogical University named after M. Dragomanov. Issue 1 (6), Kyiv. P. 15-20.
 8. Busan Tony (2010), The Memory Book: How to Remember Anything You Want. BBC Publications. 264 p.
 9. Kozyr A., Labunets V., Pankiv L., Liming W., Geyang Zh. (2020), Methodological Aspects of Modernization of Professional Training of Future Music Teachers. Utopia y Praxis Latinoamericana. Revista Internacional de Filosofia y Teoria Social. Universidad del Zulia-Venezuela. Vol. 25. 2020. pp. 370-377.
 10. Tkach, M., Kozyr, A., Мумрык, М., Dubiuk, N., and Liming, W. (2023). General problems of higher music education, Загальні проблеми вищої мистецької освіти. Ways of modernizing education and improving the research skills of young people, Youth Voice Journal Vol. II, 2023, pp. 59-70. ISBN (ONLINE): 978-1-911634-96-6, e-mail: YVJ@rj4allpublications.com.
 11. Tkach, M., Kozyr, A., Мумрык, N. Holubytska and I. Khomych (2025). Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE). № 2. I Effectiveness of multimodal communicative practices in higher artistic education: An analysis of contemporary approaches. Journal of Educational Technology Development and Exchange, 18(1), 240-260. <https://doi.org/10.18785/jetde.1801.13>.
 12. The Oxford Handbook of Interdisciplinarity. Second Edition /Editor in-chief. R.Frodeman. Associate editors J. T. Klein and R. C. S. Pashco. Oxford University Press, 2017.

Mykhailo Mymryk. Levels of development of musical and performing communicative skills of students of higher artistic education

The article reveals the levels of formation of musical and performing communicativeness of higher education students, namely: professional (high), sufficient (average), initial (low) according to structural components (motivational-informational, spiritual-personal, reflective-constructive, empathic-heuristic, artistic-creative). The professional level is characterized by personal initiative, independence and activity in the process of instrumental training, personally selecting and offering certain works for the educational and pedagogical repertoire, as well as demonstrating the ability to independently design, construct and model an interpretative concept, defending one's own ideas and decisions before the teacher. The sufficient level includes students of the faculties of arts who situationally express certain wishes in the process of instrumental training, which relate, in particular, to the educational and pedagogical repertoire, interpretive work, etc., while not showing personal activity in the field of defending the freedom of their own desires. The initial level is characterized by the situational nature of expressing certain wishes in the process of instrumental training, which relate, in particular, to the educational and pedagogical repertoire, interpretative work, etc., while not showing personal activity in the field of defending the freedom of one's own desires. However, if any independent decision is made, and the consequences of this decision are negative, then for students of this level both emotional and rational non-perception of the specified negative consequences is characteristic. All levels of formation of musical and performing communicability are given qualitative and quantitative characteristics.

Keywords: *musical and performing communicability, students of faculties of arts, levels of formation, structural components.*